

T.C.
YARGITAY

9. Hukuk Dairesi

Esas No: 2022/2405

Karar No: 2022/2905

Karar Tarihi: 08-03-2022

YARGITAY KARARI

YARGITAY KARARI
BÖLGE ADLİYE

MAHKEMESİ: ... 8. Hukuk Dairesi

İLK DERECE

MAHKEMESİ: ... 31. İş Mahkemesi

Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizen incelenmesi davalı vekili tarafından istenilmekle, temyiz talebinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkilinin Türk ... Sendikası üyesi olduğunu, 27. Dönem Grup Toplu İş Sözleşmesinden hâlihazırda yararlanmaya devam ettiğini, müvekkilinin işyerinden bir işçi personelin görevlendirilmesi ile ilgili emir üzerine yurtiçinde geçici olarak görevlendirildiğini, 25, 26 ve 27. Dönem Grup Toplu İş Sözleşmesinin "Geçici Görev, Kurs ve Seminer Ödenekleri" başlıklı 56. maddesi, 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun 1, 3, 14 ve 15. maddelerinde düzenlenen harcırahlarının verilmediğini, harcırahlı olarak yurtiçinde geçici göreve, kurs ve seminere gönderilenler ile birlik ve kıta ile intikal eden işçilere yemek yardımının 2,5 kat olarak nakden ödeneceğini, müvekkilinin harcırahlı olarak yurtiçinde geçici göreve gitmesine rağmen tarafına ödeme yapılmadığını, 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uyarınca tarafına ödenmesi gereken harcırah ile yemek yardımı alacaklarının davalıdan tahsilini istemiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın öncelikle görev (yargı yolu) nedeniyle reddi gerektiğini, dava konusunun, 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre harcıraha hak kazanılıp kazanılmadığı hususuna ilişkin olup, Harcırah Kanunu hükümlerine göre harcıraha hak kazanılıp kazanılmadığı hususundaki husumetlerde tüm Kamu Görevlileri (işçiler dahil) için İdare Mahkemelerinin görevli olduğunu, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin dolduğunu, davaya konu olan ödemelerin Toplu İş Sözleşmesinde atıfta bulunan 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve bu kanun kapsamında amir hükümler çerçevesinde yapıldığını, 07.02.2019 tarihli Geçici Görev Harcırahı konulu emirde açıklanan hususlar doğrultusunda konaklama ve yemek ihtiyaçlarının emrine girdiği birlik tarafından karşılanan personele yurtiçi geçici görev (YİGG) harcırahı ödenmemekte olduğunu, konaklama ve yemek ihtiyaçlarından herhangi birisi karşılanmayanlara 1/2 oranında harcırah ödendiğini, davacıya yönelik yapılan işlemlerde herhangi bir mevzuata aykırılık bulunmadığını savunarak, davanın reddini istemiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

İlk Derece Mahkemesince, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kabulüne karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu :

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı, davalı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti :

Bölge Adliye Mahkemesince, istinaf başvurusunun Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1-b-1 maddesi gereğince esastan reddine karar verilmiştir.

Temyiz Başvurusu :

Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, taraflar arasındaki sözleşmeye, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre, davalı vekilinin aşağıdaki bendin dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2-Taraflar arasındaki uyuşmazlık, Toplu İş Sözleşmesine göre nakdi yemek yardımı alacağının mevcut olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

Davacı vekili, ilgili dönem Grup Toplu İş Sözleşmesinin “Yemek Yardımı” başlıklı 66. maddesinin c bendinde harcırahlı olarak yurtiçinde geçici göreve, kurs ve seminere gönderilenler ile birlik ve kıta ile intikal eden işçilere yemek yardımının 2,5 kat olarak nakden ödeneceğini, müvekkilinin harcırahlı olarak yurt içinde geçici göreve gitmesine rağmen tarafına ödeme yapılmadığını ileri sürerek yemek yardımı alacağı talebinde bulunmuştur. Davalı vekili ise, toplu iş sözleşmesinin 66 maddesinin c bendinin önceki bentlerin de dikkate alınarak yorumlanması gerektiğini, geçici görevlendirilen yerde yemek ihtiyacının aynı olarak karşılanması halinde uygulanmayacağını savunmuştur.

İşyerinde uygulanmakta olan Grup Toplu İş Sözleşmesinin “Yemek Yardımı” başlıklı 66. maddesinde konuyla ilgili olarak;

“a.İşverence işçi sayısı 50'yi aşan işyerlerinde aşağıdaki esaslara ve Tabldot Yönergesine göre işyerinde hazırlatılarak işçilerin yalnız kendilerinin yemesi maksadı ile bir öğün yemek verilir.

Ancak, işçi mevcudu 50'den fazla olmasına rağmen vardiyalı çalışma veya işçilerden bir kısmının sürekli olarak işyeri dışında çalışması nedeniyle tabldot yiyecek işçi miktarı 50'nin altında olan veya işyeri üniteleri yemek paydosunda işçileri bir araya getiremeyecek derecede uzak olan işyerlerinde tabldot çıkarılmayabilir.

İşveren aynı garnizon içerisinde birbirlerine yakın ve yemeğin işçilere veya işçilerin tabldot çıkarılan işyerine taşınması güç olmayan birden fazla işyerinde (işyerlerinin bağlı oldukları Kuvvet Komutanlıkları ayrı olsa bile) toplam işçi sayısı elliyi aşıyorsa,

(1) Bu işyerlerinden birinde mevcut bir tabldot varsa tabldot çıkarılmayan işyerlerinin mevcut tabldottan yararlandırılması,

(2) Mevcut bir tabldot yoksa, bu işyerlerinden birinde ortaklaşa tabldot çıkarılması hususunda her türlü önlemi alır.

Tabldot çıkarılan işyerlerinde kazana girecek erzak ve ekmek karşılığı olarak günlük yoklamaya göre, puantajla girecek işçilere normal her bir çalışma günü üzerinden bu sözleşmenin birinci yılında 9,26 TL tahakkuk ettirilerek tabldot heyetlerine verilir.

Bu yardım toplu iş sözleşmesinin ikinci yılının birinci ve ikinci altı aylarında ücret zammı oranında ve ücretin zamlandığı tarih itibarıyla artırılacaktır.

Ancak, askeri işyerlerinde bulunan askeri personele verilen günlük besin tutarlarındaki değişimler nedeniyle ve yalnızca tabldot heyetlerine ödenmek kaydıyla, sözleşmenin birinci ve ikinci yılları içinde yukarıdaki belirtilen miktarları aşmamak şartıyla artırım yapma yetkisi işverene aittir. Bu artırım bütün işyerlerinde (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı işyerleri dahil) aynı anda ve aynı miktarda uygulanır. (Bakan yetkisi ile ödenen fark, kıdem tazminatı hesabında dikkate alınmaz).

Yemeğin hazırlanması, pişirilmesi ve yedirilmesi sırasında gerekli taşıma, yakıt, temizlik vs. malzeme giderleri işverence karşılanır. Ancak, acil hallerde tabldotla ilgili zorunlu harcamalar yemeğin kalitesini düşürmemek kaydıyla tabldot başkanının teklifi ve işveren vekilinin onayı ile tabldot faiz gelirlerinden karşılanabilir. Bu hallerde yapılacak harcama 1.000 TL'yi geçemez.

Tabldot faiz gelirlerinin yüksek olduğu işyerlerinde tarafların mutabakatı ile bu faiz gelirlerinden işçi lehine sosyal amaçlı harcama yapılabilir.

b.İşyeri işçi sayısı 50'yi aşmayan veya a fıkrasında belirtilen nedenlerle tabldot çıkarılmayan işyerlerinde çalışan işçilere, harcıraha hak kazanmayacak şekilde geçici göreve gönderilen işçilere, tabldot çıkarılan işyerlerinde yılda bir ayı geçmemek üzere oruç tutan veya doktor raporuyla yemek yemeyen işçilere bu maddenin a bendinde belirlenen (Bakan yetkisi hariç) yemek yardımı nakit olarak ödenir.

c.Harcırahlı olarak yurt içinde geçici göreve, kurs ve seminere gönderilenler ile birlik ve kıta ile intikal eden işçilere yemek yardımı 2,5 kat olarak nakden ödenir...” hükümleri bulunmaktadır.

Söz konusu hükümlerin birlikte yorumlanması sonucunda; “Yemek yardımı” başlıklı 66. maddenin a bendinde, yemek yardımının aynı olarak sağlanmasının koşulları düzenlenmiş olup, işyerinde çalışan işçi sayısının esas alındığı (50 işçi) ve anılan maddenin bütün fıkraları dikkate alındığında kural olarak yemek yardımının aynı olarak sağlanması olduğu anlaşılmaktadır. Yemek yardımının hangi hallerde nakdi olarak yapılması gerektiği ise aynı maddenin b bendinde belirtilmiş olup, b bendinde nakdi ödemeye ilişkin istisna kapsamında sayılan işçiler arasında davacı gibi harcırahlı işçilerin bulunmadığı görülmektedir.

Hâl böyle olunca anılan maddenin c bendinde her ne kadar harcırahlı olarak yurt içinde geçici göreve gönderilenler ile birlik ve kıta ile intikal eden işçilere yemek yardımının 2,5 kat olarak nakten ödeneceği belirtilmişse de, söz konusu bendin, a ve b bendinden ayrı olarak düşünülmesi mümkün değildir. Zira a ve b bentleri genel kuralı ve istisnasını ortaya koymuş olup, davalı işyerinde yemek yardımının aynı olarak sağlanması kuralı ve bu kuralın istisnaları ayrıca ve açıkça belirtildiğinden c bendinde harcırahlı olarak yurt içinde geçici görevlendirilenlerden yemek yardımını aynı olarak sağlayanların ayrıca nakten ödemediği faydalanamayacağı sonucuna varmak gereklidir. Öte yandan c bendinde yemeğin aynı olarak sağlanmasına rağmen ayrıca ve açıkça 2,5 kat olarak nakten ödeneceği de belirtilmemiştir. Bu itibarla davacının harcırahlı olarak geçici görevli olduğu dönemde aynı olarak (kazandan beslenme/kazandan yararlanma) yemek yardımından faydalandığı takdirde toplu iş sözleşmesinin 66/c bendinden yararlanamayacağı ancak yemek yardımının aynı olarak sağlanmadığı takdirde söz konusu bendin uygulanabileceği kabul edilmelidir. Aksinin kabulü işverence yemek yardımının aynı olarak sağlanması halinde dahi işçinin ayrıca 2,5 kat nakten ödemediği de yararlanacağı anlamına gelir ki, söz konusu maddenin bu şekilde yorumlanması yerinde olmayacaktır.

Yukarıdaki açıklamalar ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde, davacının geçici olarak

görevlendirildiği dönemler yönünden puantaj takip çizelgesi tanzim edildiği ve bu belgelerde davacının aynı yemek yardımından faydalandığına ilişkin “evet” seçeneğinin işaretli olduğu günlerin bulunduğu ve davacı imzasının da mevcut olduğu görülmektedir. Bu durumda davacının geçici olarak görevlendirildiği her dönem için ayrı ayrı tanzim edilen imzalı “puantaj takip çizelgeleri” ve dosya kapsamında mevcut geçici görevlendirmeye ilişkin diğer işveren kayıtları birlikte nazara alınarak davacının yemek yardımından aynı olarak faydalandığının sabit olduğu günler için nakdi yemek yardımı alacağıının hesaplanmaması gereklidir. Mahkemece gerekirse bilirkişiden ek rapor almak suretiyle bu hususlar değerlendirilmeksizin karar verilmesi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının yukarıda yazılı sebepten dolayı BOZULMASINA, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 08/03/2022 tarihinde oybirliği ile karar verildi.